

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Łukasza Dzika pt.:

Współczesne aspekty zwalczania terroryzmu powietrznego w Polsce

I. Przedstawienie podstawowych danych o rozprawie

Terroryzm jest zjawiskiem, które stało się we współczesnym świecie jednym z najczęściej obecnych tematów zarówno w debatach ekspertów zajmujących się bezpieczeństwem, jak i w mediach publicznych. Wynika to z faktu, iż jest on zagrożeniem, które w erze globalizacji może dotknąć każde społeczeństwo i każdego człowieka, bez względu na miejsce jego zamieszkania i postawę, jaką zajmuje on wobec celów realizowanych przez terrorystów. Terroryzm, to zjawisko wielopłaszczyznowe i wieloaspektowe mające charakter dynamiczny i złożony. Nie można go zamknąć, w sztywnych ramach określonych tendencji i trendów gdyż podlega ciągłym, różnym transformacjom, często zupełnie nieprzewidywalnym. Oczywiście zmiany te zachodzą na przestrzeni wielu lat i są pochodną zmian ekonomicznych, politycznych i militarnych. Zmieniający się świat powoduje również dynamikę negatywnych zjawisk, jakie towarzyszą procesom rozwojowym. Postęp techniczny, znacznie poszerzył możliwości dokonywania aktów terrorystycznych. Spowodowało to także, zmianę celu tych zamachów. Coraz częściej były nimi środki masowej komunikacji: autobusy, pociągi, statki i samoloty. W roku 1930 miało miejsce pierwsze porwanie samolotu. Kilku peruwiańskich terrorystów uprowadziło samolot, chcąc w ten sposób nielegalnie przekroczyć granice Peru. Ten moment otworzył nową erę, powietrznych zamachów terrorystycznych. Także organizacje palestyńskie dążąc do zniszczenia nowopowstałego państwa Izrael, często dokonywały ataków na cywilne samoloty pasażerskie.

W 1970 r. w USA po raz pierwszy porwano samolot, celem wymuszenia okupu, a w 1971 r. w trakcie porwania - zginął pierwszy pasażer. W tym samym roku agent FBI zastrzelił porywacza innego samolotu, który próbował zmusić załogę do lotu w kierunku Europy. Te zdarzenia spowodowały, że uzbrojeni funkcjonariusze służb bezpieczeństwa znaleźli się na pokładach wielu statków powietrznych. Tak naprawdę, dopiero groźba zaatakowania reaktora jądrowego porwanym samolotem doprowadziła do wprowadzenia dokładnych kontroli pasażerów i ich bagażu, stając się typowym elementem lotniskowego krajobrazu. Wydawało się, że dzięki tym procedurom epidemia piractwa powietrznego, po roku 1991 zniknęła z

amerykańskiego nieba. Jak się okazało 11 września 2001 roku, kazał zweryfikować to zdecydowanie, zbyt optymistyczne twierdzenie. Tego dnia terroryści spod znaku Al Kaidy, uderzyli porwanymi samolotami w bliźniacze wieże World Trade Center w Nowym Yorku oraz w obiekty Pentagonu, co dało początek wojnie postmodernistycznej, gdyż atak ten został przeprowadzony nie na obiekty wojskowe, lecz na symbole określające zachodnią tożsamość kulturową. Paradoksalnie w tej wojnie przywódca Al Kaidy posłużył się nowoczesną technologią, dla realizacji anachronicznej i wstecznej idei świętej wojny.

Dla terrorystów atrakcyjnymi obiektami ataku były i są nie tylko samoloty, czy pasażerowie, ale także porty lotnicze i lotniska. Jednak analizując dane z ostatniego półwiecza można zauważyć, iż ataków terrorystycznych na samoloty pasażerskie było najwięcej, bo aż - 1098, a zamachów na porty lotnicze, blisko 10 razy mniej - 129. Zamachy zarówno na samoloty, jak i porty lotnicze mają charakter wyjątkowo spektakularny i koncentrujący uwagę mediów. Ponadto atak na samolot, ma z reguły charakter międzynarodowy. W tym obszarze obserwujemy ewolucję i stałe doskonalenie metod działania terrorystów. Monitorują oni rozwój systemów bezpieczeństwa powietrznego, tak by na bieżąco dostosowywać swe działania, do nowych technologii ochrony. Stąd pojawiają się ataki na samoloty będące w locie, przy wykorzystaniu bezzałogowych statków powietrznych oraz internetu. Zamachy cybernetyczne na lotniskową infrastrukturę naziemną, także mogą implikować zagrożenia dla lecącego samolotu. Tak więc dynamiczny postęp technologiczny generuje dotychczas nieznane formy zamachów, będące nowym etapem terroryzmu powietrznego.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa powietrznego, bardzo ważne znaczenie ma znajomość charakteru, poszczególnych zagrożeń terroryzmem powietrznym. Dysponowanie informacjami dotyczącymi źródeł zagrożeń, przyczyn ich powstawania, danymi odnoszącymi się do specyficznych cech zagrożeń i ich właściwości umożliwia bowiem przygotowanie odpowiednich systemów i metod przeciwdziałania, tym zagrożeniom. W oparciu o takie dane, możliwe jest tworzenie koncepcji i algorytmów działania oraz zabezpieczenie adekwatnych sił i środków umożliwiających skuteczną reakcję, w sytuacjach zdiagnozowanych wcześniej zagrożeń. Niemniej ważne są ramy prawne dające podstawy, do takich działań. Ze względu na międzynarodowy charakter zagrożeń terroryzmem, zwłaszcza powietrznym istotne są międzynarodowe regulacje normatywne zapewniające współpracę w układzie globalnym, zarówno w aspekcie przedsięwzięć prewencyjnych, jak i umożliwiających skuteczne ściganie sprawców takich zamachów. Aby działania profilaktyczne, operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze były efektywne musi istnieć system bezpieczeństwa powietrznego składający się z różnych komponentów, które winny wykonywać czynności w zakresie swojej

specyfiki i kompetencji, przy jednoczesnej skoordynowanej współpracy ukierunkowanej na realizację wspólnego celu, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa powietrznego. Od posiadanych uprawnień, rzetelności wykonywanych zadań oraz jakości współpracy autonomicznych organów tworzących system bezpieczeństwa powietrznego, zależy poziom efektywności całego systemu. W tym aspekcie, szczególnego znaczenia nabiera właściwa koordynacja realizowanych przez te organy czynności i szybkie reagowanie na proces dynamicznych zmian zachodzących w formach, metodach i narzędziach używanych przez terrorystów dokonujących zamachów zarówno na statki powietrzne, jak i na infrastrukturę lotniczą.

Wskazanymi wyżej obszarami aktywności terrorystów, działaniami organów i instytucji ukierunkowanymi na redukcję zagrożeń godzących w bezpieczeństwo powietrzne, a także ramami prawnymi wyznaczającymi granice tych działań, zajął się w swych badaniach Pan magister Łukasz Dzik.

Należy uznać, że przyjęta przez niego problematyka badawcza jest istotna i wpisuje się w zakres dyskursu naukowego, nad tematyką bezpieczeństwa państwa. Biorąc pod uwagę zakres tematyczny podjętych przez Autora rozważań, przedłożona do recenzji rozprawa powinna być postrzegana pozytywnie, zwłaszcza iż dotyczy tak ważnej i stale aktualnej kwestii, jaką jest zwalczanie terroryzmu powietrznego.

Wszechstronne zaprezentowanie przez Doktoranta problematyki dotyczącej: rodzajów zagrożeń terroryzmem powietrznym, krajowych i międzynarodowych uregulowań stanowiących podstawy prawne zwalczania terroryzmu powietrznego oraz organów odpowiedzialnych za te działania - świadczy o przygotowaniu Autora do prowadzenia dyskursu naukowego, w przedmiotowej tematyce i służy pogłębieniu stanu dotychczasowych badań.

Tym samym, przedstawiona do recenzji rozprawa Pana mgr. Łukasza Dzika pt.: *Współczesne aspekty zwalczania terroryzmu powietrznego w Polsce* posadowiona jest w obszarze wiedzy i dziedzinie nauk społecznych oraz w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, a więc w obszarze nauki i dyscypliny, w których kandydat ubiega się o nadanie stopnia - doktora.

II. Merytoryczna ocena rozprawy

Autor w rozprawie: zdefiniował cel badawczy, wskazał przedmiot badania oraz sformułował szczegółowe problemy i cząstkowe hipotezy badawcze. Omawiając problematykę pracy wskazał ograniczenia determinujące zakres podjętego procesu badawczego. Zmierając do realizacji przyjętych celów Doktorant wykorzystał wybrane metody, techniki i narzędzia badawcze.

0 /

Zdefiniował dwa główne cele badawcze, jeden o charakterze poznawczym, drugi utylitarnym. Ten pierwszy został określony jako - *diagnoza i ocena działań wybranych podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego w aspekcie zwalczania współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w Polsce*, zaś drugi to *propozycja opracowania koncepcji doskonalenia działania, współpracy i współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w Polsce*.

Skoro finalnie Autor przedstawia propozycję rekomendującą podjęcie działań ukierunkowanych na poprawę poziomu zwalczania współczesnych zagrożeń terroryzmem powietrznym, to jest to główny cel badań, mający charakter utylitarny. Ażeby można go było zrealizować trzeba wcześniej zdiagnozować i ocenić dotychczasowe działania podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie terroryzmu powietrznego. Tak więc ten cel poznawczy jest jednocześnie celem szczegółowym i tak winien zostać określony. Ma on charakter pomocniczy w stosunku do celu głównego i nie powinien być wskazywany, jako cel równorzędny. W założeniach metodologicznych zabrakło właśnie, wskazania celów szczegółowych, które winny korespondować z postawionymi problemami badawczymi i hipotezami. Autor napisał iż: *Sformułowane celu praktycznego i unitarnego określa przyjęte kierunki rozważań prowadzących do rozwiązania głównego problemu badawczego...* Nie ma takiego celu jak unitarny. Doktorantowi zapewne chodziło o cel utylitarny. Z takiego sformułowania wynika jednak, że cel praktyczny - to coś innego niż cel utylitarny, a w istocie są to pojęcia tożsame.

Doktorant sformułował główny problem badawczy w pytaniu: *Na podstawie, których regulacji formalno-prawnych i przy wykorzystaniu jakich sił i środków wybrane podmioty systemu bezpieczeństwa narodowego zwalczają współczesne zagrożenia terroryzmu powietrznego w Polsce?* Wydaje się, że skoro głównym celem badań było: *opracowania koncepcji doskonalenia działania, współpracy i współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w Polsce*, to trafniejszym sformułowaniem głównego problemu badawczego winno być pytanie: *Jakie działania należy podjąć by poprawić współpracę i współdziałanie podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w Polsce?*

Autor postawił także, następujące problemy szczegółowe:

1. *Jakie zagrożenia dla lotnictwa i bezpieczeństwa powietrznego niesie ze sobą terroryzmu powietrznego?*

2. *W jaki sposób międzynarodowy, regionalny i krajowy system prawny odpowiada na współczesne zagrożenia terroryzmu powietrznego?*
3. *Na jakich zasadach polski system prawny determinuje wykorzystanie wybranych podmiotów w zwalczaniu współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego?*
4. *W jaki sposób kształtuje się organizacja i funkcjonowanie podmiotów uczestniczących w zwalczaniu współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego?*
5. *Jakie zmiany prawno-organizacyjne muszą być wprowadzone aby podmioty posiadające stosowne siły i środki, skutecznie zwalczały współczesne zagrożenia terroryzmu powietrznego.*

Można przyjąć, że tak sformułowane problemy szczegółowe pozwoliły na realizację założonego przez Doktoranta celu badań.

Autor postawił następującą główną hipotezę: *Działania realizowane przez wybrane podmioty odpowiedzialne za zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w Polsce są obecnie wykonywane skutecznie i mieszczą się w ich ramowych uprawnieniach formalno-prawnych. Należy przyjąć, że ta część hipotezy jest sformułowana poprawnie, ale jej druga część: Jednakże czy zachodzące relacje współpracy, współdziałania pomiędzy nimi mogą być efektywniejsze, a działania prowadzone, w sposób umożliwiający rozpoznawanie, reagowanie oraz zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego – nie ma już waloru poprawności. Jest bowiem pytaniem, czyli ma formę właściwą - dla problemu badawczego. Poprawny zapis, to posłużenie się zdaniem twierdzącym: Zachodzące relacje współpracy, współdziałania pomiędzy nimi mogą być efektywniejsze, a działania prowadzone, w sposób umożliwiający rozpoznawanie, reagowanie oraz zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego.*

Doktorant dodatkowo poddał weryfikacji, następujące hipotezy szczegółowe:

1. Ciągły rozwój i upowszechnianie lotnictwa zwiększa możliwości występowania współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w Polsce.
2. Należy przewidywać, że rozwój nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji oraz coraz szersze zastosowanie bezzałogowych statków powietrzny wpłynie na intensywność wykorzystania ich w atakach terrorystycznych na statki powietrzne oraz będzie wywierać wpływ na bezpieczeństwo powietrzne.

3. Międzynarodowe, regionalne i krajowe regulacje prawne nie w pełni odpowiadają na współczesne zagrożenia terroryzmu powietrznego.

4. Należy przypuszczać, że wyodrębnienie obszarów zwalczania współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego oraz zawarcie w danych obszarach, działań stosownych służb, wyeliminuje występujące braki i trudności oraz pozwoli skutecznie zwalczać współczesne zagrożenia terroryzmu powietrznego.

5. Należy sądzić, że proponowane zmiany w wykonywanych czynnościach przez poszczególne podmioty odpowiedzialnych za zwalczanie współczesnych zagrożeń terroryzmu powietrznego w fazach działania antyterrorystycznego podczas zagrożeń terroryzmem powietrznym, przyczynią się do usprawnienia zarządzania poszczególnymi służbami, pogłębianiem współpracy i współdziałania podczas ataku.

Hipotezy szczegółowe zostały sformułowane w sposób prawidłowy i korespondują z problemami szczegółowymi. Należy jednak pamiętać, iż hipotezy są twierdzeniami, które na początkowym etapie badań nie posiadają rangi twierdzeń udowodnionych. Stąd celem badań jest właśnie potwierdzenie owych hipotez, bądź też uzyskanie materiału podważającego ich słusność. Tak więc należy formułować hipotezy, jako zdania twierdzące, bez dodatkowych zastrzeżeń typu: *Należy przewidywać* (Ad. 2), *Należy przypuszczać* (Ad. 4), *Należy sądzić* (Ad. 5).

Przedmiotem badań dysertacji Doktorant uczynił - *współczesne aspekty zwalczania terroryzmu powietrznego w Polsce z uwzględnieniem próby doskonalenia wybranych podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego, które można uznać za odpowiedzialne w ich zwalczaniu*. Tak zdefiniowany przedmiot badań należy uznać za prawidłowy.

W pracy badawczej autor posłużył się następującymi metodami:

- historyczną,
- instytucjonalno-prawną,
- porównawczą,
- analizy dokumentów.

Wskazał także na zastosowanie analizy jakościowej, określając ją jako - technikę badawczą. Posłużenie się nią należy uznać za trafne, ale trzeba zauważyć, że analiza jakościowa nie jest techniką, ale metodą badawczą. Wskazane metody są adekwatne do przedmiotu badań.

11

Doktorant przygotowując dysertację przyjął właściwą procedurę badawczą przeprowadzając szeroką kwerendę: zasobów bibliograficznych, aktów prawnych, opracowań, artykułów naukowych w drukach zwartych oraz czasopismach, artykułów prasowych oraz netografii. Warte podkreślenia jest wykorzystanie literatury obcojęzycznej, a także dokumentów, raportów, tekstów źródłowych stanowiących bogate źródło wiedzy o terroryzmie powietrznym i działaniach ukierunkowanych na jego zwalczanie. Zgromadzony materiał został poprawnie pogrupowany i poddany dalszemu procesowi badawczemu.

Doktorant poddał krytycznej analizie polskie, wartościowe i właściwie dobrane publikacje, między innymi:

- Tomasza Aleksandrowicz i Krzysztofa Liedela, *Zwalczanie terroryzmu lotniczego, wybrane zagadnienia i źródła prawa międzynarodowego*, Szczytno 2010;
- Tadeusza Compy, *Ochrona lotnictwa przed atakami bezprawnej ingerencji*, Dęblin 2021;
- Tadeusza Compy i Krzysztofa Załęskiego, *Terroryzm w lotnictwie*, Dęblin 2012;
- Zdzisława Galickiego, *Terroryzm lotniczy w świetle prawa międzynarodowego*, Warszawa 1980;
- Krzysztofa Liedla, *Zwalczanie terroryzmu lotniczego aspekty prawnomiędzynarodowe*, Jurysta, Warszawa 2003;
- Andrzeja Glena, *Podstawy poznawcze bezpieczeństwa powietrznego państwa*, Warszawa 2009
- Jana Rajchela, *Bezpieczeństwo w porcie lotniczym*, Dęblin 2010;
- Jana, Rajchela, Eugeniusza Zabłockiego, *Sily powietrzne w sojuszniczym systemie obronnym*, Dęblin 2009;
- Marka Żylicza, *Prawo lotnicze międzynarodowe, europejskie i krajowe*, Warszawa 2010;

Skorzystał również ze źródeł zagranicznych przywołując i badając treści zawarte w pozycjach takich autorów, jak:

- Paul Wilkinson i Brian Jenkins, *Aviation terrorism and security*, London 1999;
- Kathleen Sweet, *Aviation and airport security, terrorism concerns*, CRC Press, Boca Raton 2009;

Autor posłużył się także danymi, z raportu amerykańskiego Departamentu Energii, *The Threat Among Us Insiders Intensify Aviation Terrorism*. Autor sięgnął również do źródeł internetowych, czerpiąc z nich dane umieszczone na oficjalnych stronach ministerstw, urzędów i służb.

Istotne z punktu widzenia procesu badawczego były zwłaszcza informacje opublikowane na stronach: Agencji Lotniczej ALTAIR, Aviation Safety Network, Federation of American Scientists, Homeland Security Digital Library, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Zdrowia, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centrum Prewencji Terrorystycznej ABW, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Wojska Polskiego, Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej.

Doktorant przeprowadził wnikliwą analizę jakościową, międzynarodowych i krajowych aktów prawnych odnoszących się do przedmiotu badań.

Określony w dysertacji plan postępowania badawczego, umożliwił Panu magistrowi Łukaszowi Dzikowi realizację celu pracy i naukową weryfikację przyjętych hipotez.

III. Formalna ocena rozprawy

Praca została napisana poprawnym językiem, przy zastosowaniu właściwego warsztatu pisarskiego. Rozdziały i podrozdziały tworzą logiczną całość. Dysertacja Pana mgr. Łukasza Dzika liczy ogółem 295 stron, w tym: 19 stron bibliografii (69 poz. aktów prawnych, 50 poz. czasopism, 51 poz. druków zwartych 37 poz. źródeł internetowych, spis rysunków -1 poz., wykaz objaśnień skrótów - 77 poz.

Rozprawa składa się ze wstępu, czterech rozdziałów oraz zakończenia.

We Wstępie (ss. 3-5) Autor wskazał na znaczenie transportu lotniczego podkreślając jego powszechność i stały rozwój, a także zwracając uwagę na zagrożenie bezpieczeństwa powietrznego atakami terrorystycznymi. Zauważył, że ilość opracowań naukowych poruszających problem zwalczania terroryzmu powietrznego w Polsce nie jest duża, a ich autorzy skupiają się głównie na stronie definicyjnej i opisie tego zjawiska. Według Doktoranta, zbyt rzadko badacze odnoszą się do tak ważnej kwestii, jaką jest wykorzystania sił i środków posiadanych przez podmioty odpowiedzialne, za zwalczanie terroryzmu powietrznego. Zdaniem autora, przedmiotem badań winna być możliwość doskonalenia działań tych organów

i ich współdziałania, w zwalczaniu współczesnych zagrożeń terroryzmem powietrznym. Te luki w obszarach badawczych skłoniły autora do podjęcia badań, których rezultatem jest niniejsza dysertacja.

Rozdział pierwszy (ss. 6-19) przedstawia założenia metodologiczne przeprowadzonych badań. Znajdują się w nim: opis sytuacji problemowej, przedmiot badań, cele i problemy badawcze, a także odpowiadające im hipotezy. Tu również wskazano ograniczenia badawcze oraz przedstawiono organizację i przebieg procesu badawczego. Omówione zostały także zastosowane: metody, techniki i narzędzia badawcze.

W rozdziale drugim (ss. 20-90) Autor omówił problemy definicyjne odnoszące się do terroryzmu powietrznego oraz przedstawił genezę tego zjawiska i ewolucję zagrożeń bezpieczeństwa powietrznego wraz z ich wieloaspektowym wpływem na lotnictwo. Zaproponował typologię terroryzmu lotniczego, w oparciu o szczegółową analizę zaistniałych zdarzeń oraz form ataków terrorystycznych. We wnioskach doktorant wskazał na współczesne zagrożenia terroryzmem powietrznym dokonując ich klasyfikacji. Wykazał także, potrzebę prowadzenia badań w obszarze zwalczania tego zjawiska.

W rozdziale trzecim (ss. 91-198) dokonano analizy źródeł prawa międzynarodowego regulujących kwestie zwalczania współczesnych zagrożeń terroryzmem powietrznym. Przeprowadzona analiza krajowych aktów prawnych, umożliwiła przedstawienie aktualnych uwarunkowań formalno-prawnych stanowiących podstawę działalności, poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie terroryzmu powietrznego. Analizie poddano także krajowe strategie, na rzecz poprawy bezpieczeństwa powietrznego oraz obowiązujące plany bezpieczeństwa w lotnictwie. Umożliwiło to, wskazanie kierunków działań pozwalających na zapewnianie bezpieczeństwa powietrznego. Autor poza prezentacją podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie terroryzmu powietrznego wskazał również elementy utrudniające ich efektywne działanie. Przedstawił też rozwiązania legislacyjne, mogące poprawić bezpieczeństwo powietrzne.

W rozdziale czwartym (ss. 199-269) dokonano analizy polskiego systemu antyterrorystycznego. Przedstawiono siły i środki, jakie pozostają w dyspozycji poszczególnych podmiotów, które umożliwiają im zarówno zwalczanie zagrożeń, jak i prowadzenie działań prewencyjnych. Wskazano na istniejącą współpracę cywilno-wojskową, w aspekcie zapewniania bezpieczeństwa powietrznego.

Autor wyodrębnił obszary zwalczania terroryzmu powietrznego identyfikując istniejące w nich deficyty i ograniczenia. Wskazał dotychczasowe prawidłowe działania oraz przedstawił propozycje nowych metod postępowania, które mają zniwelować stwierdzone braki, a tym samym poprawić efektywność zwalczania terroryzmu powietrznego, przez wybrane podmioty.

W Zakończeniu (ss. 270-275) Autor przedstawił uzyskane w procesie badawczym wyniki, a także wskazał na potrzebę kontynuowania badań, w zakresie dalszego zwiększania efektywności zwalczania współczesnych zagrożeń terroryzmem powietrznym.

Doktorant zaprezentował pożądaną, profesjonalną warsztat pisarski posługując się przy tym zrozumiałym językiem, co w konsekwencji pozwala na wystawienie mu pozytywnej oceny.

Przedstawiona do recenzji dysertacja Pana magistra Łukasza Dzika pt. *Współczesne aspekty zwalczania terroryzmu powietrznego w Polsce* jest oryginalnym opracowaniem badawczym oraz spełnia wszystkie wymogi formalne i merytoryczne określone w art. 187 ust.1 i 2 Ustawy dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Dz. U. 2018 poz. 1668.

W związku z powyższym **wnioskuję o dopuszczenie Pana magistra Łukasza Dzika, do publicznej obrony doktoratu.**

dr hab. Andrzej Czop prof. Uniwersytetu WSB Merito

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized capital 'A' followed by a cursive 'Czop'.